

PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

ZŠ Štětí, Ostrovní 300, okres Litoměřice

Zpracováno podle Metodického pokynu MŠMT k řešení šikanování na školách a školských zařízeních č. j. MSMT-21149/2016.

Metodickým doporučením k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, Dokument MŠMT č. j. 21291/2010-28 ve znění pozdějších úprav.

Pravidla chování viz Školní řád pro rok 2019/2020.

Období: školní rok 2019/2020

Personální zajištění, zodpovědnost: ředitel školy – PhDr. Jiří Šlégl, Ph.D.

Preventivní tým: Mgr. Ilona Stieranková (zástupce ředitele + výchovný poradce),

Bc. Markéta Varousová (školní metodik prevence), PhDr. Lubica Kurucová (školní psycholog)

1) Zajištění informovanosti o tomto programu

Všichni zaměstnanci školy a školského zařízení byli seznámeni s Metodickým pokynem č. j. MSMT-21149/2016 a s Preventivním programem proti šikanování na ZŠ Štětí, Ostrovní 300, okres Litoměřice. Rodiče žáků byli informováni na třídních schůzkách a prostřednictvím internetových stránek školy s obsahem dokumentu.

2) Šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašit žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí, která ohrožuje základní výchovné a vzdělávací cíle školy. Šikana je zvláště zákeřná, protože často zůstává dlouho skrytá. Vzhledem k tomu, že šikana se v zárodečných fázích vyskytuje v téměř každé škole, je potřeba věnovat tomuto jevu zvláštní pozornost. Důraz je nutné zaměřit na vytváření dobrých vztahů uvnitř třídních kolektivů, zabývat se jimi ještě před vznikem šikanování. Na prevenci šikany i při řešení jednotlivých případů spolupracují pedagogičtí pracovníci podle předem dohodnutých postupů, viz dále.

Verbální šikana (slovní útoky v podobě nadávek, pomluvy, ponižování, vyhrožování, zesměšňování apod.)

Kyberšikana (útoky pomocí SMS, e-mailů, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod.)

Fyzická šikana (fyzické útoky, ničení a poškozování věcí oběti, vydírání, krádeže, sexuální obtěžování až zneužívání) Nepřímou formou šikany je demonstrativní přehlížení žáka či žáků a jejich ignorování. Často dochází ke kombinaci verbální a fyzické šikany.

3) Co zahrnuje PPŠ?

Specifická primární prevence

Realizace programů, které mají předcházet výskytu šikanování u žáků školy a zvyšovat jejich odolnost vůči tomuto jevu, poradenství a včasná intervence v případě výskytu šikany ve škole, zajištění prožitkových programů, besed ve spolupráci s policií ČR a pracovníky PPP Karviná a dalšími sdruženími zabývajícími se prevencí šikany, spolupráce s rodiči (poradenská činnost pro žáky i rodiče), aktuální materiály na nástěnce primární prevence, metody realizované ve vyučování, třídnické hodiny, kulturní a sportovní akce, atd., selektivní prevence zaměřená na žáky, u kterých lze předpokládat rizikové chování.

Nespecifická primární prevence

Nabídka zájmových kroužků pro realizaci volného času (v odpoledních hodinách ve škole). Ve školním roce 2019/2020 pracuje na ZŠ opět řada zájmových kroužků . Aktivity podporující zdravý životní styl, osvojování pozitivního sociál. chování, smysluplné využívání volného času.

4) Postupy školy v případě výskytu šikany

1. V případě podezření na šikanování

Spolupracuje pedagog s ostatními pedagogy, zajišťuje bezpečné prostředí pro případnou další činnost, zahájí neprodleně zjišťování okolností případné šikany, spolupracuje se Školním poradenským pracovištěm, informuje o případu ředitele školy.

2. Vyšetřování prokázané šikany

Počáteční šikana

- a) rozhovor s těmi, kteří na šikanu upozornili, rozhovor s oběťmi
- b) nalezení vhodných svědků
- c) individuální, eventuálně konfrontační rozhovory se svědky (nikoliv konfrontace oběti a agresorů)
- d) zajištění ochrany obětem
- e) rozhovor s agresory - případně konfrontace mezi nimi

Pokročilá šikana s neobvyklou formou

Výbuch násilí skupiny proti jednotlivci či minoritní skupině

- a) překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti
- b) domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování
- c) zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi
- d) pokračující pomoc a podpora oběti
- e) nahlášení Policii ČR
- f) zahájení vlastního vyšetřování

5) Krizový plán školy

Prvotní reakce školy

- 1) Okamžitá ochrana oběti – zajistit dohled dospělé osoby nad žákem, následné informování rodičů a předání žáka rodičům.
- 2) Oddělení agresorů od kolektivu ostatních žáků ve třídě – bezprostředně po zjištění šikany, aby nemohli ovlivnit svědky.
- 3) Rozhovory se svědky – zaznamenání výpovědí svědků (musí být jasné a přesné).

Je nutno zjistit:

- a) Kdo je oběť.
 - b) Kdo je agresor.
 - c) Kdy a kde k šikaně dochází.
 - d) Jak dlouho trvá.
 - e) Jakou formou.
-
- 4) Zjištění poznatků ostatních žáků ze třídy.
 - 5) Individuální rozhovory s agresory.
 - 6) Zaslání dopisu rodičům aktérů šikany, aby se dostavili v určenou dobu k jednání do školy.

6) Seznámení pedagogů školy s případem šikany

Na mimořádné schůzce svolané ředitelem školy (po zjištění všech faktů a okolností případu) jsou **všichni pedagogové seznámeni s celým případem**, jak k případu došlo, jak byl zjištěn, jak se vyšetřuje, jaká výchovná opatření vedení školy navrhuje a jak se bude dál pracovat s klimatem této třídy. **Pedagogové odsouhlasí výchovné opatření pro agresory šikany**. Z porady je vyhotoven zápis, kde je dohodnut jasný postup školy. **Školní metodik prevence následně znovu upozorní všechny pedagogy na existenci č. j. MSMT-21149/2016, doporučí jej k opětovnému prostudování**. Při výskytu jakéhokoli náznaku takového chování mají učitelé okamžitě informovat vedení školy a celé ŠPP.

7) Individuální schůzky rodičů aktérů celého případu (agresorů, oběti)

Schůzky rodičů agresorů budou probíhat jednotlivě za přítomnosti, ŠPP, příp. zástupce vedení školy, třídního učitele. Rodiče jsou seznámeni s celým případem a výchovným opatřením, které bude vůči agresorovi ze strany školy uplatněno. **Je zhotoven zápis z jednání**, který obdrží jak škola, tak rodiče. Rodičům je nabídnuto případné specializované vyšetření žáka (např. PPP, SVP a dalších článků poradenského systému). Záleží vždy na závažnosti a okolnostech případu. Následně proběhne *schůzka s rodiči oběti, na které budou seznámeni s řešením případu a s výchovnými opatřeními* (rodiče obdrží podepsaný zápis z jednání).

Zúčastnění rodiče budou seznámeni s dalšími postupy školy v rámci ošetření vztahů mezi žáky ve třídě (odborná pomoc – ŠPP ve spolupráci s ostatními články poradenského systému).

8) Mimořádné třídní schůzky rodičů ,případné využití tripartity

- důležité je načasování schůzek, po udělení výchovných opatření

Je v kompetenci vedení školy, zda *proběhnou třídní schůzky s rodiči* na celé škole, nebo ve třídách, u nichž mohou nastat podobné potíže, či jen ve třídě, v níž se šikana vyšetřovala.

Na schůzce jsou *rodiče obecně seznámeni s případem*, průběhem vyšetřování a následným ošetřením vztahů např. odbornou institucí. *Rodiče jsou ubezpečeni, že se škola snaží těmto nežádoucím jevům předcházet a pokud je zjištěn, dokáže jej kvalitně vyřešit.*

9) Třídnická hodina pro žáky

Žáci školy jsou obecně informováni o případu a vyřešení šikany na škole. Třídními učiteli jsou žákům opětovně připomenuty varianty přímých a nepřímých znaků šikany (přiměřeně k věku žáků).

Žáci jsou opětovně informováni o možnosti kam se obrátit, pokud se sami stanou svědky nebo oběťmi šikany (TU, ŠPP, rodiče, tel. kontakt na krizové linky – nástěnka ve škole).

10) Výchovná opatření

- Napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy.
- Snížení známky z chování.
- Převedení do jiné třídy, pracovní či jiné výchovné skupiny.
- Doporučení rodičům obětí i agresorů návštěvy v ambulantním oddělení střediska výchovné péče pro děti a mládež (SVP či některou ze složek sociálního poradenství či poradenství psychoterapie).

V mimořádných případech je možnost

- dobrovolného umístění dítěte do pobytového oddělení SVP (rodiče)
- podání návrhu orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení řízení
- vyrozumění policejního orgánu, došlo-li k závažnějšímu případu šikanování

Školské zařízení řeší tuto problematiku na základě opatření ve výchově, systému hodnocení svěřence zařízení, popř. programu rozvoje osobnosti dítěte.

Oběti šikanování se doporučuje nabídnout psychoterapeutickou péči PPP nebo jiného poradenského pracoviště.

Zpracovala: Bc. Markéta Varousová Poštolková ŠMP

PhDr. Jiří Šlégl, Ph.D. ředitel školy